

se je obvezal dajati za ta kolegij letnih 20.000 kron. Ta kolegij da sezida na Monte Carlo v najmodernejem delu Rima. Papež je tudi svetoval francoskim kongregacijam, naj se ne nastanijo v Italiji, kjer je že dosti kongregacij, marveč naj se nastanjujejo v drugih krajih, kjer je katoliška propaganda bolj potrebna n. pr. na balkanskem polotoku, v Grški, Bolgariji in Rumuniji.

— **Požar v Trebnjem.** Danes teden krog 9. ure zvečer je začela goreti tovarna za parkete v Trebnjem. Tovarna je last gosp. Goljevška iz Gorice. Ogenj je bil jako velik in je tovarna z vsemi stroji do tal pogorela. Zgorelo je tudi kacic deset vagonov parkét, ki so bile pripravljene, da se odpošljejo. Ostala je pa glavna zaloga in sušilnica za parkete. Na kak način je nastal ogenj, se še ne ve. Sreča je, da so se gasilna društva tako spretno lotila težkega svojega dela. Da ni bilo trebanjske požarne brambe takoj na lici mesta, bi bilo zgorelo še ostalo poslopje. Tudi požarni brambi iz Velike Loke in iz Mirne peči sta neumorno delovali in pomagali ogenj lokalizirati. Nekaj časa je pihala rahla sapa in tedaj je bila za Trebnje in za trebanjsko okolico nevarnost velika, a sapa je kmalu ponehala. Vsa čast gasilcem iz Mirne peči, ki so tako hitro prišli na lice mesta, istotako gasilcem iz Velike Loke, osobito pa še trebanjskemu gasilnemu društvu, njega spretnemu vodstvu in neumorno delavnemu moštvu. Kakšen je bil ogenj in kako se je moralo delati, priča okolnost, da so si obžgali roke tisti, ki so držali konec cevi. Škode je 60.000 kron.

— **Poskušen samomor vojaka.** Te dni je v Ljubljani nasproti bivše cukrarne neki vojak skočil v Ljubljaničo in ga je voda zanesla proti sredi. V vodi se je vojak premislil in je plaval zopet na kopno. Kaj je vzrok poskušnemu samomoru, ni znano. Vojak je novinec in mu menda ni bila vsež vojaška služba. Vojak je imel na sebi, ko je skočil v vodo, uniformo 17. pešpolka, potrjen pa je baje k vojaškim pekom.

— **Nezgodna na železnici.** Te dni je na postaji v Lazah pri prepeljavanju padel sprevodnik Franc Mazi z vlaka in je prišel pod vlak. Levo nogo mu je nad členkom skoraj popolnoma odtrgalo, desno pa zmečkalo. Tudi na glavi je poškodovan. Prepeljali so ga v deželno bolnico.

— **Nesreča v tovarni na Jesenicah.** Pomožni delavec Jakob Šorli, doma iz Podmelca na Primorskem, je dne 2. t. m. pomagal pri prevažanju železne omare, težke okoli 1500 kg iz livarne. Voziček, na katerem je ležalo težko breme, je skočil iz tira in se nagnil, omara pa je padla na nesrečnega delavca. Ta se je hotel z naglim skokom rešiti, a je z čevljem obvisel na nekem klinu. Ponesrečenca so prepeljali v tovarniško bolnico, kjer pa je čez tri ure vsled hudih poškodb umrl.

— **Samomor.** Te dni zjutraj ob 3/4 6 se je na Sv. Petra nasipu nasproti gostilne „pri fajmoštru“ v Ljubljani na stopnicah ob bregu Ljubljaniče ustrelil krojač Franc Pečnik, rojen v Starem apnu pri Škocijanu. Kam se je zadel, se ne ve. Ljudje, ki so to videli, pravijo, da se je Pečnik po strelu za par trenutkov še vsedel na tla in se potem zagnal v vodo in izginil v valovih. Samomorilec je zapustil pismo, iz katerega je razvidno, da se je usmrtil zaradi nesrečne ljubezni.

— **Radi avtomobila v smrt.** 20letni Friderik pl. Rigler se je preselil preteklo leto s svojo materjo z Dunaja v Gradec, kjer je kupila mati lepo vilo, v nadi, da bo sin tu pridnejše študiral. Mladi mož se je zanimal le za avtomobile in naposled se je ustrelil, ker mu mati ni hotela kupiti avtomobila.

— **Sloviti »samci«.** Ženske črté nad vse stare samce, ali med takimi so bili: Dante, Petrarca, Tasso, Aleksander Humboldt, Leibnitz, Newton. V novejšem času je bil med

samci Hammerling, Grillparzer in Brahms. Značilen star samec je bil Kant. Aleksander Humboldt je neki radovedni Francozinji, ki ga je vprašala, ali je kdaj ljubil, dejal: „Moja ljubezen je bila vselej znanstvo“. Newton si je zmerom sam kuhal. Nekoč je poslal gospodinjo, naj mu nekaj kupi. Ko se je gospodinja vrnila, je stal Newton pri štedilni peči ter „kuhal“. Svojo dragoceno žepno uro je vrgel v krop, jajce pa, ki ga je hotel kuhati, je držal v roki. Slavni slovenski samci so: Cimperman, Jenko, Levstik, Jurčič in Prešeren; hrvatski: Starčević; česki: Svat. Čech, Neruda, Zeyer in dr.

— **Grob in umetniška zapuščina Siemiradzkega.** Slavnemu poljskemu slikarju zgrade častni grob v Skalki v Krakovu med drugimi slavnimi in zaslužnimi poljskimi rodoljubi, njemu nasproti bo grob I. I. Kraszewskega. — V zapuščini Siemiradzkega sta dve veliki, še nedokončani sliki. Napol dovršena slika „Barbari pustošijo rimsko villo“, kaže mojstra sijajno barvitega predočevanja starorimskih prizorov. Bledo nebo, ki naznanja burjo, se razprostira nad rimsko Campagno. Med razvalinami prelepe nekdanje ville iz prvega stoletja po Kristusu taborijo gotski vojaki ter si dele plen. Druga slika, „Kristus uči otroke“, predstavlja nam Krista v senci oljkinih dreves, ki ga obkrožajo otroci ter ga poslušajo. Potniki se ustavljajo mimogrede, da gledajo ginljiv prizor. Ta slika, srednje velikosti, je bila namenjena spočetka za pariško razstavo leta 1900, a ni bila še dovršena. — Album Siemiradzkega namerava izdati društvo varšavskih prijateljev umetnosti, in sicer bodo objavili reprodukcije le onih slik, ki so v zasebni posesti.

— **V kateri starosti se ženijo moški in kdaj se može ženske?** V „Zeitschrift für Socialwissenschaft“ je priobčil statistik Prinziseg sledeče podatke: Porok je na svetu vedno manje in navadno se sklepajo v mlajši dobi. Med leti 1867—1869 je bila poprečna starost moških 29 8 let, pri ženskah 27 9 let; med l. 1896—1899 moških 28 9 in ženskih 26 6. Na Avstrijskem so bili v l. 1871—1880 moški poprečno 31 2 in ženske 26 8 let stari; v l. 1888—1890 moški 30 8 in ženske 26 8 let. Prav tako je tudi v Franciji, Belgiji in Holandiji, dočim se može in ženijo na Angleškem in Ruskem v zadnjih letih v višji starosti. Tudi je znano, da se po deželi povprečno mnogo prej poročajo kot po mestih. — Končno zavrača Prinziseg neopravičeno mnenje, da bi se radi ženske emancipacije manjšalo število zakonov ali da bi se radi tega ženili moški v poznejših letih. Saj se tudi ženske, ki si služijo same svoj kruh, lahko, da, celo tem lažje pomože.

— **Korupcija občinskega sveta v Neapolju.** Dne 1. oktobra se je začela obravnava proti 29 občinskim svetovalcem in mestnim uradnikom v Neapolju. Preiskavo je vodil senator Saredo, predsednik najvišjega sodišča. Poneverjenja, goljufije in kraje so se zgodile v letih 1900 in 1901. Obtoženci so: dr. Cel. Summonte, bivši župan Neapolja, poslanec in bivši občinski svetovalec Casale, bivša občinska svetovalca Adinolfi in de Siena, ravnatelj mestne plinarne Krafft in Perouse, ravnatelj tramvajske družbe Villers, več mestnih uradnikov, žurnalistov, učiteljev i. dr. Zagovarjalo jih bo 50 odvetnikov. Prič je 415. Obravnava bo trajala baje 3 mesece.

— **Junaški čin matere.** V vasi Lipinsko užgali sta se sosedni hiši. Žena Jerinova pozabila je v zmešnjavi svojega prvorojenca in ga pustila v postelji v goreči hiši. Z obupnim vzklikom hotela je potem zagnati se skozi ogenj ponj; toda niso jo pustili, češ, rešiti ni več mogoče. No, mati se iztrga ljudem iz rok, se polije s par škafi vode in skoči v gorečo hišo. Čez nekaj trenutkov prikaže se neustrašenka in prinese svoje dete s sabo. Ko pa hoče stopiti baš čez prag, vsuje se del slamnate strehe in jo zavije v goreč zubelj. Na srečo priskočijo hitro ljudje, pogase tamkaj ogenj in rešijo ženo gotove smrti. Ubožica je s svojim telesom krila dete, da ni trpelo nič škode, sama pa je bila po rešitvi vsa ožgana.

— **Umor vsled praznoverja.** V Libnem pri Pragi se je zaljubil delavec Ivan Mečir v 17letno hišnikovo hčer Heleno Daitl. Oba sta bila ekscentrične narave ter silno praznoverna. V rodbini Mečirjevi je postal samomor skoraj dedičen; Močirjev ded se je usmrtil sam, njegova babica, bratranec in še neki drugi daljni sorodnik so se tudi sami usmrtili. In to je uplivalo tako na zaljubljenca, da sta tudi sklenila usmrtiti se. Na dan sv. treh Kraljev je ulivalo dekle svinec, ki je kazalo obliko revolverja. Tega ni mogla nikdar pozabiti. Nedavno je rekla Daitl svojemu ženinu, da želi umreti. In res je kupil Mečir revolver, šel z ljubico na polje in jo tam ustrelil; potem je pomeril še nase, ustrelil je štirikrat, a se je le nalahno ranil. Vender se je onesvestil; ko se je zavedel, je šel v Libno, kjer se je javil redarstvu.

— **Preko morja.** Dunajski zdravnik profesor dr. Adolf Lorenz je dobil od milijonarja mr. Armoura pismo, v katerem ga prosi Amerikanec, naj bi prišel zdravnik v Chicago operirati njegovo hčerko, ki ima prirojeno napako v boku. Dekletce je zdravilo doslej že mnogo ameriških najboljših zdravnikov, a doslej ji ni vedel nihče pomoči. Po dolgem pismenem pogovaranju se je dr. Lorenz odločil, da pojde v Chicago; ukreal se je 20. septembra ter se vrne 20. novembra. Milijonar mu hoče dati prosto vožnjo ter 140 000 kron honorarja.

— **Povodenj odkrila zaklad.** Pri Kastilijonu v Siciliji je odnesla, kakor smo že poročali, povodenj mnogo zemlje. Na nekem kraju blizu imenovanega mesta so našli velik in jako star zaklad, ki je bil skrit pod zemljo, katero je voda odnesla. Najdeni zaklad se ceni na 68.000 lir in obstoji iz starega zlatega denarja in sicer iz grške dobe.

— **Oproščeni od kontrolnih shodov** so vsled neke naredbe vojnega ministrstva državni in deželni poslanci, ako se vrše kontrolni shodi za časa zasedanja državnega zbora. delegaciji in deželnih zborov.

— **Usoda dramatičnega dela.** „Flachsmann als Erziehler“ (Odgojitelj Lanovec), splošno znana igra Otona Ernsta, ki se igra povsod z največjim moralnim in denarnim uspehom ter je tudi na slovenskem odru izredno ugajala, je v Milanu popolnoma propadla. Italijani niso razumeli lepe tendence te drame iz učiteljskih krogov. Prav tam pa je jako ugajala Hartlebenova drama „Rosenmontag“, ker je zajeta iz oficirskega življenja. Učitelj je pač Milancem manje zanimiv kot oficir.

— **Kako visoko leta škrjanec.** Nedavno so se spustili trije bavarski častniki v balonu „Monakovo“ v zrak; ko so bili že 1900 m visoko, so zagledali nakrat v enaki višini zrakoplova črno piko in kmalu na to so zaslišali tudi razburjeno žvrgoljenje. Bil je škrjanec, ki se je prestrašil zrakoplova.

— **Toileta kralja.** Toaletna soba belgijskega kralja je opremljena zelo skrbno in so v njej vsa kosmetična sredstva. Najbolj skrbi belgijski kralj za svojo brado. Nad eno uro se umiva, češe ter parfumira. Baron Snoy mu medtem prečita po pošti došla pisma ter zabeležuje kraljeve ukaze.

— **Kupite, česar niste še nikdar videli!** V Bruslju prodajajo baje razglednice, na katerih je naslikana skupno vsa belgijska kraljevska rodbina. Spodaj pa je poziv: „Kupite, česar niste še nikdar videli: vso kraljevsko rodbino združeno!“

— **Nesramen umor.** Iz Gross-Inzersdorfa pri Zistersdorfu poročajo, da je bila nedavno ponoči umorjena 24letna dekla Eliza Bauerjeva v lastni postelji. Našla jo je domača hči, ko se je ob 5. uri vrnila s plesa. Bila je vsa krvava in že mrtva. Dekla bi bila v kratkem postala mati in oče njenega otroka bi bil domači sin Jožef. Na ples ni šel niti oče niti sin. Pri preiskavi sta govorila zelo sumljivo, zato so ju zaprli. Na obeh so našli sledove krvi. Baje sta imela z dekle oba, očeta in sina, razmerje, ter sta jo menda umorila, da se izogneta posledicam. Morilec sta dekle prej zlorabila, potem pa umorila z nožem za obrezovanje trt. Prerezala sta ji vrat in ji prizadela dve rani pod pazduhoma. *Obe pa nista videli !!*

— **Shod socijalne demokracije** v Monakovem je sklenil v zadevi 1. majnika, naj se delo ustavi le tam, kjer bo to možno brez oškodovanja udeleženih delavcev.

— **Stavka premogarjev.** Minoli teden so začeli stavkati delavci premogari na Francoskem. Računi se, da stavka okoli 250 000 delavcev. Stavka se je razširila tudi na Švicarsko, kjer je prišlo do spopada med stavkujočimi delavci in vojsko. Premogari zahtevajo 8urni delavni čas ter arbitralno sodišče v sporih. Francoski delavci so doposlali ministrskemu predsedniku Combesu spomenico, v kateri pravijo, naj se vlada zavzame za zahteve delavcev in naj skliče komisijo, v kateri naj bode zastopana vlada in naj ta komisija natančno preišče zahteve delavcev in predloge kapitalistov.

— **Kako dobro služi fotografija policajem,** dokazuje sledeči dogodek. Pred kratkim je v Londonu ušel iz zapora nevaren tat, ki je bil obsojen v 6letno ječo. In ko je zopet ulomil v neko hišo, ga je detektiv spoznal po odtisu njegovih prstov, ki ga je zapustil na z novo barvo prevlečeni polici pri oknu, ko je skozi lezel. Detektiv je fotografiral te odtise in jih primerjal doma v „albumu“ z raznimi fotografijami odtisov prstov in tako spoznal identiteto tatu — tat pa ni mogel več tajiti svojega dejanja. Fotografiranje odtisov prstov gojijo angleški policaji prav pridno in tega so se baje priučili pri Indih.

— **Živega zabili v rakev.** V Kabarovsku v Sibiriji napila sta se dva vojaka. Jeden ni prišel do vojašnice ter je obležal nezavesten na ulici. Mimoidoča sanitetna patrulja ga je našla, položila na voz in ga, misleča, da je obolel za kolero, peljala v barako za okužene. Tam so dozdevnega mrtveca potresli z neugašenim apnom, zabili v rakev in ga takoj prepekljali na pokopališče za okužene. Ko je mrtvaški voz vozil čez železniški nasip, zadel je ob velik kamen. Rakev je odletela z voza in pokrov je odskočil. Padec in sveži zrak sta vzbudila pijanega, ki je začudeno pogledal celo komedijo potem pa zbežal. Seveda je bil mestni zdravnik takoj odstavljen.

— **Nov angleški top.** V arzenalu v Woolwichu na Angleškem so izgotovili top, ki v velikosti in hitrosti nadkrijuje vse kontinentalne topove. Kroglja tega topa tehta 10 funtov. S tem topom namerava Angleška na suhem najbrže streljati vrabce.

— **Angleški minister poljedelstva Hamburg** poseti v bližnjih dneh posestva kneza Lichtensteina na Češkem, zlasti pa cukrovar v Češkem Brodu, da prouči češko poljedelstvo in industrijo.

— **Zavida vreden parlament** imajo v avstralskih svobodnih državah. Član tamošnjega parlamenta dobiva 9600 kron letnih dijet, ima prost vožni listek na vseh železnicah v deželi, enako so mu tudi pošta, telefon, brzojav in tramvaj vselej brezplačno na razpolago. Restavracije v zgradbi, kjer se vrše posvetovanja državnega zbora, imajo vselej znatne izgube, ker morajo dajati jedi in pijače poslancem malodane zastonj. Združene avstralske države so morale nedavno terjati naknaden kredit, da se poplačajo zaostale terjatve restavraterjev.

— **Draga domača naloga.** Neki ameriški učitelj je dobil nedavno sledeče pismo: „Izvolite dati v bodoče mojemu sinu lažje naloge. Te dni ste mu dali sledečo nalogo: Ako napolnijo štirje vrči piva 32 steklenic, koliko steklenic napolni 9 vrčev? — Ves večer smo računali, a nismo mogli izračunati; sin je jokal ter dejal, da naslednjega dne ne pojde v šolo. Moral sem torej kupiti 9 vrčev piva in si izposoditi mnogo steklenic; in sin je zapisal število polnih steklenic kot odgovor. Ne vem ali je pravo, ker smo pri nalivanju zlili nekaj piva. P. J. Prosim, računajte v bodoče z vodo, ker je pivo predrago.“

— **Linčanje zamorca.** Kakor javljajo iz Novega Jorka, je sežgalo ljudstvo v Korintu ob Mississippiju nekega zamorca na stebru, ker je umoril belo ženo. Zamorec se je smel pred smrtjo posloviti od matere in brata, radi česar so linčanje za

en dan preložili. Odbor, ki je vodil linčanje, je brzojavil po sorodnike zamorca in je priredil tudi posebne vlake za gledalce, katerih se je zbralo okoli 5000. Za ženske in žurnaliste so bili pripravljene sedeži. Zamorec je umoril ženo že pred šestimi tedni, a mu niso mogli priti na sled.

— **Ustrelila svojega soproga.** V Pittsburgu je majorja Wm. D. Wilkinsa ustrelila njegova lastna soproga. Umor je izvršila v njegovem stanovanju v Alleghenyju. Gospa Wilkinsova je najbrže slaboumna, ker je preveč udana morfiju. Wilkins ji je hotel revolver izrjaviti iz rok, toda med tem bojem se je revolver sprožil in krogla ga je zadela v glavo. Potem je skušala tudi sebe usmrtiti, kar so ji pa sosede preprečili.

— **Krvava žaloigra.** Pred kratkim se je vršila v Novem Jorku krvava žaloigra. Tridesetletnega hišnika Charles O' Neila je namreč njegova lastna soproga ustrelila, na kar je tudi sebe pomerila v prsi in se na ta način usmrtila. Mož ji je očital nezvestobo, kajti med tem, ko je mislil, da je ona v letoviču, se je v Novem Jorku veselila z nekim drugim možkim. Žena mu je vse priznala, toda takoj na to je odšla v drugo sobo, od kjer se je vrnila z revolverjem in pričela streljati.

— **Štrajk ameriških rudarjev.** Tudi v Ameriki so začeli v premogokopih rudarji štrajkati. Štrajka jih nad 30 tisoč. Vsled tega je postal premog sila drag in ga zmanjkuje že raznim obrtniškim podjetjem. Kjer se ga nahaja še kaj v zalogi. Lčujejo ga ljudje po sili krasti, tako, da so ga primorani stražiti z vojaki. Sicer se pa poroča, da utegne biti štrajku kmalu konec, ker je nastal med lastniki premogokopov prepir in bodo nekateri vsaj deloma ugodili zahtevam delavcev.

— **Trgovina s Transvaalom.** Za one, ki trgujejo s Transvaalom, je važno doznati, da je carina na stroje vsake vrste posebno pa na kmetijske, potem carina na vse stavbinske predmete, ki se uvažajo v Transvaal odpravljena.

Loterijske srečke.

V Brnu dne 15. oktobra t. l.: 45, 29, 9, 64, 22.

Na Dunaji dne 11. oktobra t. l.: 19, 83, 64, 57, 22

V Gradcu dne 11. oktobra t. l.: 24, 45, 76, 90, 2.

Tržne cene.

V Ljubljani dne 17. oktobra 1902. Pšenica K 7 50 h, rž K 6 — h, ječmen K 6 30 h, oves K 6 50 h, ajda K 7 — h, proso K 6 50 h, turšica K 7 — h, leča K 8 — h, fižol K 10 — h. Vse cene veljajo za 50 kilogramov.

100—300 gold. na mesec

zamorejo osebe vsakega stanu na vsakem kraju gotovo in pošteno brez kapitala in zgube zaslužiti s prodajo postavno dovoljenih državnih papirjev in srečk.

Ponudbe sprejme **Ludwig Oesterreicher**,
Deutsche Gasse 8 Budapest. (7—10)

Največji izbor.

82

Ravnokar je izšla
v zalogi J. Blasnikovih naslednikov v Ljubljani

Velika in Mala

PRATIKA

za navadno leto

1903,

ki ima 365 dni.

Na svetlo dala c. kr. kmetijska družba.

J. Blasnikova „Velika Pratika“ in „Mala Pratika“ katero izdaja c. kr. kmetijska družba že nad pol stoletja in katera izhaja od svojega rojstva že čez sto let, je torej edino le prava, starodavna „Pratika“, katero je toliko let skrbno urejal rajni prvobornik Slovencev, dr. Janez Bleiweis in v. č. g. župnik Blaž Potočnik ter razni drugi učenjaki duhovskega in svetnega stanu. Ta „Pratika“ ima na prvi strani podobo sv. Jožefa kot uradno potrjeno varstveno znamko. Zatorej zahtevajte le zmiraj Blasnikovo „Veliko Pratico“ vsako drugo zavrnite, kot nepravo.

„Velika Pratika“ stane 24 vin., „Mala Pratika“ pa 20 vin.